

Bruksela, 10 grudnia 2025 r.
(OR. en)

16451/25

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2025/0221(COD)

TRANS 628
ENER 654
CODEC 2029
POLMIL 409
COMPET 1304
MI 1016
CADREFIN 363
FIN 1517

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady
Do: Rada

Dotyczy: Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego instrument „Łącząc Europę” na lata 2028–2034, zmieniającego rozporządzenie (UE) 2024/1679 i uchylającego rozporządzenie (UE) 2021/1153
– Częściowe podejście ogólne

I. WPROWADZENIE

1. W dniu 16 lipca 2025 r. Komisja Europejska przyjęła wniosek dotyczący wieloletnich ram finansowych na okres po 2027 r., w tym wniosek dotyczący instrumentu „Łącząc Europę” (CEF). Wniosek w sprawie CEF ma na celu zapewnienie podstawy prawnej na lata 2028–2034 dla inwestycji w transeuropejskie sieci infrastruktury transportowej i energetycznej, w tym w mobilność wojskową i transgraniczne projekty w zakresie energii, głównie w zakresie energii ze źródeł odnawialnych.

2. W odniesieniu do transportu wnioski w sprawie CEF ma na celu:
 - a) przyczynienie się do ukończenia transeuropejskiej sieci transportowej („TEN-T”), ze szczególnym uwzględnieniem projektów infrastrukturalnych o silnym wymiarze transgranicznym;
 - b) przyczynienie się do ukończenia inteligentnej, odpornej, bezpiecznej, interoperacyjnej, niskoemisyjnej i zrównoważonej TEN-T;
 - c) inwestowanie w połączenia transgraniczne z państwami trzecimi wdrażającymi orientacyjne mapy TEN-T;
 - d) dostosowanie TEN-T do potrzeb podwójnego zastosowania infrastruktury transportowej z myślą o poprawie mobilności zarówno cywilnej, jak i wojskowej w całej UE.

3. W odniesieniu do energii wnioski w sprawie CEF ma na celu:
 - a) przyczynianie się, jako cel ogólny, do opracowania projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania zgodnie z rozporządzeniem TEN-E w celu wsparcia urzeczywistnienia rynku wewnętrznego i dokończenia budowy unii energetycznej poprzez wspieranie transgranicznych projektów infrastrukturalnych w UE i z sąsiadującymi państwami trzecimi;
 - b) poprawę interoperacyjności sieci, ułatwienie dekarbonizacji gospodarki, wyeliminowanie wąskich gardeł w połączeniach międzysystemowych, promowanie ochrony i odporności infrastruktury krytycznej oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw;
 - c) ułatwianie współpracy transgranicznej w dziedzinie energii, głównie poprzez wspieranie transgranicznych projektów dotyczących energii odnawialnej lub poprzez unijny mechanizm finansowania energii ze źródeł odnawialnych ustanowiony na podstawie rozporządzenia 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu.

II. STAN PRAC W RADZIE

4. W dniu 22 lipca 2025 r. Komisja przedstawiła wniosek w sprawie CEF i towarzyszącą mu ocenę skutków na forum Grupy Roboczej ds. Transportu – kwestie intermodalności i sieci intermodalne.
5. W celu koordynowania i organizowania prac Rady oraz zgodnie z art. 19 ust. 3 regulaminu wewnętrznego Rady Komitet Stałych Przedstawicieli zatwierdził na posiedzeniu w dniu 3 września 2025 r. utworzenie grupy roboczej ad hoc ds. instrumentu „Łącząc Europę”¹. Grupa ta spotkała się sześć razy w okresie od dnia 10 września do dnia 19 listopada 2025 r., żeby omówić kompromisowe teksty prezydencji.
6. Na podstawie komentarzy otrzymanych od państw członkowskich na posiedzeniu grupy, które odbyło się w dniu 19 listopada 2025 r., prezydencja dokonała dalszych zmian w tekście kompromisowym, który został omówiony przez Komitet Stałych Przedstawicieli w dniu 3 grudnia 2025 r. Dyskusja wykazała szerokie poparcie dla kompromisowego tekstu prezydencji, przy czym konieczne było wprowadzenie jedynie kilku zmian.
7. Zmiany w stosunku do wniosku Komisji zaznaczono wytłuszczeniem i podkreśleniem w przypadku tekstu dodanego i – w angielskiej wersji językowej – przekreśleniem w przypadku tekstu skreślonego. Zmiany w stosunku do ostatniego dokumentu przedstawionego Komitetowi Stałych Przedstawicieli w dniu 3 grudnia 2025 r. zaznaczono dodatkowo kursywą.

¹ Dok. ST 11716/25.

III. GŁÓWNE ELEMENTY KOMPROMISOWEGO TEKSTU PREZYDENCJI

8. Ponieważ wniosek w sprawie CEF jest powiązany z kolejnymi WRF, analiza wszystkich przepisów mających wpływ na budżet lub o charakterze horyzontalnym została odłożona, a przepisy te zostały ujęte w nawiasy i tym samym wyłączone z częściowego podejścia ogólnego – w oczekiwaniu na dalsze postępy w zakresie WRF. Przepisy te, które w tekście umieszczono w nawiasach kwadratowych, dotyczą odniesienia do puli środków finansowych w cenach bieżących i do deflatora (motyw 1), odniesień do instrumentu EKF InvestEU i mechanizmu realizacji programu „Globalny wymiar Europy” (motywy 19 i 20), odniesienia do rozporządzenia w sprawie wykonania (motyw 28), czasu trwania programu (art. 1), budżetu (art. 4), wsparcia udzielanego za pośrednictwem instrumentu InvestEU i mechanizmu realizacji programu „Globalny wymiar Europy” (art. 8 ust. 3–5) oraz zróżnicowanych stóp współfinansowania (art. 10 ust. 6–8). Przepisy ujęte w nawiasy kwadratowe mogą w razie potrzeby zostać poddane przeglądowi w zależności od postępów w negocjacjach.
9. W kompromisowym tekście prezydencji pominięto również kwestie związane z dalszym ustalaniem przeznaczenia środków i równowagą geograficzną, które uznano za przekrojowe i wykraczające poza program CEF.
10. Zmiany w przepisach horyzontalnych:
 - a) **Cele programu** – art. 3 – większy nacisk położono na wkład CEF w dekarbonizację, integrację i konkurencyjność jednolitego rynku. W motywach dodano konkretne sformułowanie podkreślające potrzebę uwzględnienia specyfiki geograficznej każdego państwa członkowskiego przy rozważaniu transgranicznego wymiaru projektów.
 - b) **Państwa trzecie stowarzyszone z programem** – art. 7 – chociaż bezpośrednio w tym artykule nie wprowadzono żadnych zmian, w motywie 31 dodano wyjaśnienia dotyczące istniejącego sposobu działania, w tym w odniesieniu do znaczenia zachowania równych warunków działania.

- c) **Kwalifikowalność** – art. 9 – artykuł został przeredagowany w celu poprawy solidności i jasności prawa poprzez sprecyzowanie kryteriów kwalifikowalności i określenie treści programów prac. Dodano nowy art. 9a dotyczący kryteriów wyboru (i) w celu wyjaśnienia, że kryteria wyboru określa się w programie prac (i można je bardziej doprecyzować w dokumentach związanych z procedurą wyboru) oraz (ii) w celu określenia elementów, które Komisja może wziąć pod uwagę przy określaniu kryteriów wyboru. Zmiany te odzwierciedlono również w motywie 24. Ponadto skreślono ust. 7, ponieważ można było go interpretować w sposób znacznie ograniczający możliwość ubiegania się o finansowanie projektów infrastrukturalnych, zwłaszcza tych z wcześniejszymi krajowymi zobowiązaniami finansowymi.
- d) **Spójność z innymi programami WRF** – art. 12 ust. 3a – wprowadzono przepis odzwierciedlający potrzebę spójności i komplementarności między programami prac wdrażającymi program CEF a Europejskim Funduszem Konkurencyjności, co – wraz z planami partnerstwa krajowego i regionalnego – powinno zapewnić lepsze zaspokojenie potrzeb finansowych państw członkowskich w zakresie projektów infrastrukturalnych. Dalsze elementy dotyczące spójności operacyjnej ujęto w artykułach i motywach tekstu kompromisowego umieszczonych w nawiasach kwadratowych.
- e) **Przepisy uzupełniające dotyczące dotacji** – art. 10 – dodano wyjaśnienia w celu zapewnienia, aby beneficjenci dotacji byli odpowiednio zaangażowani w przypadku jakiegokolwiek obniżenia lub zakończenia dotacji.
- f) **Procedura komitetowa** – art. 12, 12a i 15 – w celu zapewnienia odpowiedniego zaangażowania państw członkowskich w opracowywanie programów prac i wybór projektów do finansowania w ramach CEF procedurę doradczą zastąpiono procedurą sprawdzającą. Ponadto wprowadzono klauzulę o braku opinii w odniesieniu do przyjmowania programów prac.

11. Zmiany w przepisach dotyczących transportu:

- a) Definicje – art. 2 – doprecyzowano lub dodano szereg definicji, w tym „infrastruktury transportowej podwójnego zastosowania” i „projektu globalnego”.
- b) Cele programu – art. 3 – w ust. 2 lit. a) ppkt (i) pkt 1 zawarto wyraźne odniesienie do **europejskich korytarzy transportowych** w celu wyjaśnienia zakresu projektów, które mogą kwalifikować się do finansowania.
- c) **Kwalifikowalność (projektów mobilności wojskowej)** – art. 9 ust. 4, art. 9 ust. 8 i motyw 24 – podkreślono znaczenie należytego uwzględnienia w procedurach wyboru kwestii bezpieczeństwa i porządku publicznego.
- d) Po szeroko zakrojonych konsultacjach **załącznik** zawierający orientacyjny wykaz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania o wymiarze transgranicznym został zmieniony, głównie w celu uwzględnienia: (i) różnych dostosowań technicznych, (ii) włączenia nowych odcinków transgranicznych, które nie zostały zawarte w pierwotnym wniosku Komisji, (iii) rozbudowy niektórych istniejących odcinków w przypadku kolei dużych prędkości. Jednocześnie w motywie 4 podkreślono, że załącznik ma jedynie charakter poglądowy i jako taki nie przesądza o wyborze projektów do współfinansowania w ramach CEF ani nie ustanawia zobowiązań finansowych po stronie państw członkowskich.

12. Zmiany w przepisach dotyczących energii:

- a) W nowym motywie wyjaśniono **powiązania między wzmocnieniem i dostępnością sieci wewnętrznej a zdolnością połączeń transgranicznych** .
- b) Dodano konkretne sformułowanie, aby zapewnić **uwzględnienie** specyfiki geograficznej państw członkowskich, w tym **wyspiarskich państw członkowskich** .
- c) **Definicje** – art. 2 – definicja projektu transgranicznego w dziedzinie energii odnawialnej została zmieniona w celu uwzględnienia, w stosownych przypadkach, **przyłączenia do sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej** , pod warunkiem że stanowi ona integralną część projektu. Zmiana ta ma również zastosowanie do projektów dotyczących magazynowania określonych w tym artykule.

- d) **Cele programu** – art. 3 – w ust. 2 lit. b) ppkt (i) wyraźnie podkreślono **centralną rolę projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania**. Dodano **eliminację wąskich gardel w połączeniach międzysystemowych**, a **ochronę krytycznej infrastruktury energetycznej** dodano do odporności infrastruktury energetycznej. W motywach uwzględniono również ochronę krytycznej infrastruktury energetycznej. Zakres stosowania art. 3 ust. 2 lit. b) ppkt (ii) został doprecyzowany w odniesieniu do celu, jakim jest wspieranie transgranicznej współpracy w zakresie energii, tj. głównie w przypadku projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych.
- e) Również w art. 3 – w ust. 2 lit. b) ppkt (ii) – wyjaśniono, że projekty, które mogą być wspierane za pośrednictwem unijnego mechanizmu finansowania energii ze źródeł odnawialnych, obejmują również magazynowanie, w przypadku gdy spełnione są warunki zgodnie z art. 33 rozporządzenia (UE) 2018/1999.
- f) **Projekty transgraniczne w dziedzinie energii odnawialnej** – art. 11 – ust. 2 został zmieniony, aby do korzyści płynących z projektów transgranicznych w dziedzinie energii odnawialnej dodać dekarbonizację, elastyczność systemu i magazynowanie. Takie projekty ocenia się również pod kątem potencjalnych szczególnych korzyści, jeżeli są one nierozzerwalnie związane z rozbudową transgranicznych sieci energetycznych. Znalazło to odzwierciedlenie w ust. 4.

- g) **Przydział maksymalnie 5 % budżetu programu na unijny mechanizm finansowania energii ze źródeł odnawialnych** – art. 11 – ust. 5 został zmieniony w celu dodania, że przydziału można dokonać również wtedy, gdy pozwala on na finansowanie projektów, które umożliwiają **racjonalną pod względem kosztów integrację odnawialnych źródeł energii z systemem energetycznym**. Ponadto, jeżeli wkład w wysokości 5 % na rzecz unijnego mechanizmu finansowania energii ze źródeł odnawialnych zostanie w pełni przydzielony do dnia 1 stycznia 2031 r., Komisja może podjąć decyzję o przydzieleniu kolejnego wkładu nieprzekraczającego 5 % pozostałego budżetu przedmiotowego programu (nowy ust. 5a). Komisja ocenia wcześniej absorpcję rynkową i zapotrzebowanie na projekty transgraniczne w dziedzinie energii odnawialnej, a także funkcjonowanie unijnego mechanizmu finansowania energii ze źródeł odnawialnych. Zmiana ta znajduje również odzwierciedlenie w motywach.
- h) **Programy prac** – art. 12 – dodano nowy ust. 2 lit. a) w celu wyraźniejszego uwzględnienia w programach prac w sektorze energetycznym projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, które mają na celu lepszą integrację wewnętrznego rynku energii, położenie kresu izolacji energetycznej i wyeliminowanie wąskich gardeł w elektroenergetycznych połączeniach międzysystemowych. Znajduje to również odzwierciedlenie w motywach.
- i) Również w art. 12 dodano ust. 2 lit. b), tak aby programy prac wskazywały szacunkowe kwoty na cele szczegółowe dotyczące energii, z uwzględnieniem zmian w polityce energetycznej UE, w tym ram mających na celu dekarbonizację systemu energetycznego. Motywy 10 i 18 odzwierciedlają tę zmianę.
13. W tekście wprowadzono również korekty po posiedzeniu Komitetu Stałych Przedstawicieli w dniu 3 grudnia 2025 r. Korekty te nie zmieniają znaczenia tekstu. Zapewniają ujednoczenie terminów i pisowni użytej w tekście.

IV. ANALIZA W POZOSTAŁYCH INSTYTUCJACH

14. Po stronie PE wniosek oczekuje na decyzję komisji. Za wniosek są odpowiedzialne wspólnie Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE) oraz Komisja Transportu i Turystyki (TRAN). Kamila GASIUK-PIHOWICZ (PL, PPE), sprawozdawczyni komisji ITRE, i Oihane Agirregoitia MARTÍNEZ (ES, Renew), sprawozdawczyni komisji TRAN, zostały mianowane w dniu 3 października 2025 r. O wydanie opinii zostały poproszone trzy komisje: Komisja Bezpieczeństwa i Obrony (SEDE), Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Klimatu i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI) oraz Komisja Rozwoju Regionalnego (REGI). Komisja Budżetowa (BUDG) powinna przygotować ocenę budżetową. Oczekuje się, że Parlament przyjmie swoje sprawozdanie w połowie 2026 r.
15. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów przygotowują obecnie opinie w sprawie tego wniosku ustawodawczego.

V. PODSUMOWANIE

16. Rada jest proszona o przyjęcie częściowego podejścia ogólnego na podstawie tekstu zawartego w załączniku do niniejszej noty.
17. To częściowe podejście ogólne będzie stanowiło mandat Rady do negocjacji z Parlamentem Europejskim w ramach zwykłej procedury ustawodawczej.

2025/0221 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające instrument „Łącząc Europę” na lata 2028–2034, zmieniające rozporządzenie (UE) 2024/1679 i uchylające rozporządzenie (UE) 2021/1153

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 172 akapit pierwszy i art. 194 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

¹ *Dz.U. L ..., s.

² *Dz.U. L ..., s.

- (1) Niniejsze rozporządzenie ustanawia instrument „Łącząc Europę” („program”) w celu przyspieszenia inwestycji w dziedzinie transeuropejskich sieci transportowych i energetycznych oraz pozyskania finansowania zarówno ze źródeł publicznych, jak i prywatnych, przy jednoczesnym zwiększeniu pewności prawa i poszanowaniu zasady neutralności technologicznej. Jego celem jest również ułatwienie współpracy transgranicznej w dziedzinie energii odnawialnej, np. poprzez wspieranie projektów transgranicznych. Program powinien ułatwić pełne wykorzystanie synergii między sektorami transportowym i energetycznym, co pozwoli zwiększyć skuteczność działań Unii oraz zoptymalizować koszty wdrażania. [Niniejsze rozporządzenie ustala ogólną pulę środków finansowych przeznaczonych na realizację programu. Do celów niniejszego rozporządzenia ceny bieżące oblicza się poprzez zastosowanie stałego deflatora w wysokości 2 %.]
- (2) Sprawny przewóz osób³ i towarów jest podstawowym filarem funkcjonowania Unii i odgrywa zasadniczą rolę we wspieraniu konkurencyjności i wzrostu gospodarczego, zapewnianiu spójności oraz osiągnięciu celów klimatycznych i środowiskowych. Możliwość swobodnego i skutecznego przemieszczania obywateli i towarów na dobrze połączonym i kompletnym jednolitym rynku poprawia łączność, zapewnia dostęp do miejsc pracy i usług oraz wspiera lokalne gospodarki i handel. Jednocześnie zdekarbonizowany i zrównoważony transport jest warunkiem osiągnięcia celów klimatycznych Unii i rozwiązania problemu strategicznej, a zarazem niemożliwej do utrzymania, zależności gospodarki Unii od paliw kopalnych. Skuteczny i bezpieczny transport towarowy jest niezbędny do zapewnienia obywatelom niezbędnych towarów, utrzymania dynamiki naszej gospodarki i wsparcia naszego bezpieczeństwa wojskowego. W raporcie Draghiego na temat przyszłości europejskiej konkurencyjności⁴ uznano znaczenie zwiększenia inwestycji w infrastrukturę transportową i podkreślono konieczność posiadania zintegrowanego rynku transportu multimodalnego, a także silną potrzebę dekarbonizacji i wdrażania czystych rozwiązań. W raporcie Draghiego wezwano do zwiększenia cyfryzacji w Unii we wszystkich kluczowych sektorach gospodarki, takich jak transport. W raporcie Letty o przyszłości rynku wewnętrznego podkreślono, że sektor transportowy jest kluczowym obszarem, w którym głębsza integracja europejska ma zasadnicze znaczenie dla pełnego uwolnienia potencjału rynku wewnętrznego.

³ W tym osób o ograniczonej możliwości poruszania się i osób z niepełnosprawnościami.

⁴ Mario Draghi, „A competitiveness strategy for Europe” [Strategia konkurencyjności dla Europy], wrzesień 2024 r., https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en.

W raporcie Letty podkreślono w szczególności potrzebę ukończenia sieci TEN-T i zwrócono uwagę na możliwości ogólnoeuropejskiej sieci kolei dużych prędkości w zakresie zrewolucjonizowania europejskich podróży i pobudzenia integracji Unii. W sprawozdaniu Niinistö na temat gotowości cywilnej i wojskowej Europy podkreślono znaczenie korytarzy transportowych podwójnego zastosowania dla ruchów wojskowych i łańcuchów dostaw oraz odporności infrastruktury transportowej na zmianę klimatu, jak również bezpiecznych morskich szlaków dostaw wykorzystywanych w handlu zewnętrznym Unii.

- (3) Unia powinna ułatwiać realizację projektów w słabiej rozwiniętych, niedostatecznie połączonych, wiejskich, wyspiarskich, przybrzeżnych, peryferyjnych, zatłoczonych, najbardziej oddalonych lub odizolowanych regionach **i państwach członkowskich, a także wyspiarskich państwach członkowskich**, aby **zmniejszyć izolację energetyczną** i umożliwić dostęp do transeuropejskich sieci energetycznych i transportowych, przynosząc jednocześnie korzyści całej Unii pod względem bezpieczeństwa, konkurencyjności oraz spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej. W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1679⁵ zidentyfikowano infrastrukturę transeuropejskiej sieci transportowej, sprecyzowano wymogi, które musi ona spełniać, oraz przewidziano środki służące ich wdrożeniu. Rozporządzenie to przewiduje ukończenie sieci bazowej transeuropejskiej sieci transportowej do 2030 r. i rozszerzonej sieci bazowej do 2040 r. poprzez stworzenie nowej infrastruktury, a także znaczną modernizację i odnowę istniejącej infrastruktury. Działania te umożliwią powstanie wysoko wydajnej sieci transportu pasażerskiego i towarowego.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1679 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej, zmieniające rozporządzenia (UE) 2021/1153 i (UE) nr 913/2010 oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1315/2013 (Dz.U. L, 2024/1679, 28.6.2024).

- (4) Aby osiągnąć cele określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1679, konieczne jest wsparcie finansowe rozwoju **projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania o wymiarze transgranicznym za pomocą nowej lub zmodernizowanej infrastruktury, w tym poprzez likwidację luk w połączeniach. Taki wymiar transgraniczny występuje w europejskich korytarzach transportowych, w tym na odcinkach kolei i śródlądowych dróg wodnych wymienionych w załączniku do niniejszego rozporządzenia. Załącznik ten obejmuje również dodatkowe projekty dotyczące sieci kompleksowej, a także[...]** portów, **które wraz z [...]** ich połączeniami z terenami w głębi lądu **mają wymiar transgraniczny. Określony w załączniku orientacyjny wykaz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania o wymiarze transgranicznym ma charakter pogładowy, niepreferencyjny i nie narusza art. 8 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2024/1679. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania o wymiarze transgranicznym, które nie zostały wymienione w załączniku, nie są wyłączone ze wsparcia w ramach niniejszego programu, pod warunkiem że spełniają odpowiednie kryteria. Przy rozważaniu transgranicznego wymiaru projektów kwalifikujących się do finansowania w ramach niniejszego programu należy uwzględnić specyfikę geograficzną każdego państwa członkowskiego, w szczególności wyspiarskich państw członkowskich.[...]**
- (4a) **Program powinien wspierać rozwój inteligentnej, odpornej i zrównoważonej sieci TEN-T. Inteligentna sieć TEN-T powinna być wyposażona w interoperacyjne i cyfrowe systemy zarządzania ruchem, takie jak ERTMS, ITS, SESAR, VTMS i RIS. Odporna sieć TEN-T powinna być gotowa do stawienia czoła zmieniającemu się kontekstowi klimatycznemu i geopolitycznemu, a także zagrożeniom naturalnym, hybrydowym i cyberzagrożeniom, katastrofom i zakłóceniom spowodowanym przez człowieka. Zrównoważona sieć TEN-T powinna umożliwiać dekarbonizację transportu, na przykład poprzez stosowanie paliw alternatywnych. Ponadto transport dalekobieżny traci z powodu braku interoperacyjności i braku infrastruktury umożliwiającej bezpieczne funkcjonowanie; w programie należy również uwzględnić te kwestie.[...]**

- (4b) [...] **W** stosownych przypadkach, [...] działania wspierane w ramach programu [...] **powinny być** spójne ze sporządzonymi zgodnie z art. 54 rozporządzenia (UE) 2024/1679 planami prac dotyczącymi korytarzy oraz z ogólnym rozwojem sieci pod względem wydajności i interoperacyjności.
- (5) We wspólnej białej księdze w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030⁶ uznano, że mobilność wojskowa stanowi istotny element bezpieczeństwa i obrony Europy, oraz podkreślono unijną wartość dodaną wspierania infrastruktury podwójnego zastosowania na potrzeby mobilności. W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153⁷ po raz pierwszy przewidziano specjalną pulę środków finansowych na rozwój infrastruktury transportowej podwójnego zastosowania cywilno-obronnego. Istotne jest, aby unijna infrastruktura transportowa umożliwiała szybkie i skuteczne przemieszczanie się personelu wojskowego, materiałów i sprzętu drogą powietrzną, lądową i wodną. W związku z tym należy [...] zmodernizować infrastrukturę dla wszystkich rodzajów transportu, aby spełniała wymogi dla wojska. Program powinien dążyć do komplementarności z określonymi działaniami wspieranymi w ramach Europejskiego Funduszu Konkurencyjności (również w odniesieniu do ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (IPCEI)), w szczególności w celu zapewnienia państwom członkowskim lepszego dostępu do zdolności w zakresie mobilności wojskowej oraz ich dostępności, a także wspierania rozwoju rozwiązań cyfrowych ułatwiających mobilność wojskową oraz środków wspieranych w ramach planów partnerstwa krajowego i regionalnego.

⁶ Wspólna biała księga w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030, JOIN(2025) 120 final, 19 marca 2025 r.

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę” i uchylające rozporządzenia (UE) nr 1316/2013 i (UE) nr 283/2014 (Dz.U. L 249 z 14.7.2021, s. 38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).

- (6) W dziedzinie mobilności wojskowej program ma pomóc w umożliwieniu szybkiego i wielkoskalowego transportu sprzętu wojskowego i personelu wojskowego w całej UE, z uwzględnieniem wojskowej wiedzy fachowej na szczeblu UE. Program powinien być spójny z działaniami UE na rzecz zwiększenia gotowości obronnej UE, określonymi we wspólnej białej księdze w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030, **oraz w pełni respektować suwerenność państw członkowskich UE na ich terytorium krajowym i krajowe procesy decyzyjne dotyczące mobilności wojskowej. Program powinien koncentrować się na działaniach związanych z czterema priorytetowymi korytarzami mobilności wojskowej UE wskazanymi w załączniku II do „Wymagań wojskowych w zakresie mobilności wojskowej w ramach UE i poza nią”, zatwierdzonych przez Radę w dniu 17 marca 2025 r., a następnie we wszelkich kolejnych wersjach zatwierdzonych w późniejszym terminie. Nie powinno to wykluczać możliwości wspierania innych działań w zakresie infrastruktury podwójnego zastosowania, zgodnie z kryteriami określonymi w niniejszym rozporządzeniu.**
- (7) Unia opracowała własne systemy kosmiczne służące do pozycjonowania, nawigacji i synchronizacji czasu (PNT) (Galileo, EGNOS i LEO PNT), program obserwacji i monitorowania Ziemi (Copernicus, EOGS) oraz bezpieczną łączność (GOVSATCOM i IRIS²). Oferują one zaawansowane usługi, które przynoszą istotne korzyści ekonomiczne użytkownikom publicznym i prywatnym. W związku z tym wszelka finansowana w ramach CEF infrastruktura transportowa lub energetyczna, wykorzystująca usługi pozycjonowania, nawigacji i synchronizacji czasu lub usługi obserwacji Ziemi, powinna być kompatybilna pod względem technicznym z tymi programami. Aby zapewnić taką kompatybilność, w stosownych przypadkach w programie prac można zapewnić, aby działania objęte wsparciem w ramach CEF, które obejmują PNT, łączność lub technologię obserwacji, były technicznie kompatybilne z unijnymi systemami kosmicznymi.
- (8) W strategii PROTECT UE podkreślono, że bezpieczeństwo jest fundamentem, na którym opierają się wszystkie nasze wolności, i opiera się na założeniu, że bezpieczeństwo powinno być włączane do głównego nurtu wszystkich polityk UE.

(9) Rozbudowa i modernizacja infrastruktury energetycznej jest podstawowym warunkiem pełnej i wzajemnie połączonej prawdziwej unii energetycznej, zapewniając bezpieczeństwo energetyczne i niezależność energetyczną Unii, przystępność cenową energii, konkurencyjność przemysłu, przy jednoczesnym osiągnięciu celów Unii w zakresie klimatu i energii do 2030 r. oraz osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r. Sieci energetyczne są niezbędne do upowszechnienia dodatkowej produkcji energii odnawialnej, w tym wytwarzania energii z morskich źródeł odnawialnych, do zwiększenia dekarbonizacji i elektryfikacji przemysłu oraz do zapewnienia dobrze funkcjonującego, **elastycznego** i konkurencyjnego wewnętrznego rynku energii zapewniającego bezpieczne i przystępne cenowo dostawy energii, **w tym poprzez łączenie obszarów o wysokim potencjale wytwarzania energii z przyszłym zapotrzebowaniem**. W raporcie Dragiego uznano również znaczenie zwiększenia inwestycji w infrastrukturę energetyczną. Wskazano w nim również w szczególności inwestycje w sieci energetyczne oraz potrzebę szybkiego zwiększenia wdrażania transgranicznej infrastruktury energetycznej, aby zapewnić włączenie energii ze źródeł odnawialnych do systemu europejskiego i obniżyć emisyjność europejskiego przemysłu. W Pakcie dla czystego przemysłu⁸ i Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii⁹ Komisja podkreśliła kluczowe znaczenie, jakie dokończenie budowy unii energetycznej – poprzez inwestowanie w infrastrukturę energetyczną i sieci transgraniczne **i ich realizację** – ma dla ochrony konkurencyjności przemysłu europejskiego i dobrobytu obywateli, a także dla przystępności cenowej i bezpieczeństwa dostaw energii. W Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii wskazano, że wszyscy ludzie, całe społeczeństwo i wszystkie przedsiębiorstwa powinny odnieść korzyści z przejścia na czystą gospodarkę. Zgodnie ze sprawozdaniem monitorującym dotyczącym infrastruktury elektroenergetycznej¹⁰ opracowanym przez Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki do 2030 r. potrzeby w zakresie transgranicznych zdolności przesyłowych wyniosą 66 GW, z czego 32 GW pozostaje obecnie bez pokrycia. Wsparcie w ramach programu dla projektów transgranicznych odegra ważną rolę w wyeliminowaniu tej luki.

⁸ COM/2025/85 final.

⁹ COM/2025/79 final.

¹⁰ ACER: „Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system” [Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej w celu wspierania konkurencyjnego i zrównoważonego systemu energetycznego], sprawozdanie monitorujące z 2024 r., https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf.

- (10) Szczególną uwagę należy zwrócić na transgraniczne połączenia międzysystemowe, w tym na złożone projekty, takie jak hybrydowe połączenia wzajemne, z uwzględnieniem projektów niezbędnych do osiągnięcia celu 15 % elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych na 2030 r. ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999¹¹. **W Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii Komisja podkreśliła, że ambitna elektryfikacja systemu energetycznego i rozwój czystych źródeł energii zwiększą efektywność energetyczną całego sektora energetycznego, pomogą obniżyć emisyjność sektorów przemysłu, mobilności oraz, wraz z innymi rozwiązaniami, ogrzewania i chłodzenia, a także wesprą upowszechnianie czystej i krajowej produkcji energii, oraz ogłosiła uruchomienie planu działania na rzecz elektryfikacji w 2026 r.**
- (11) W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869¹² ustanowiono wytyczne dotyczące terminowego rozwoju i interoperacyjności transeuropejskiej infrastruktury energetycznej. Zapewnia ono identyfikację projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, a także określa warunki kwalifikowalności tych projektów do otrzymania unijnej pomocy finansowej. Biorąc jednak pod uwagę transgraniczny charakter projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, nie tylko generują one znaczące pozytywne efekty zewnętrzne i sprzyjają budowaniu solidarności, ale także stwarzają konkretne wyzwania dla promotorów projektów ze względu na fakt, że podlegają one wielu jurysdykcjom, jak również wyzwania związane z koordynacją oraz często asymetrycznym podziałem kosztów i korzyści **między państwami przyjmującymi i poza nimi.**

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, zmiany rozporządzeń (WE) nr 715/2009, (UE) 2019/942 i (UE) 2019/943 oraz dyrektyw 2009/73/WE i (UE) 2019/944 oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 347/2013 (Dz.U. L 152 z 3.6.2022, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

W związku z tym wymagają one wsparcia na poziomie Unii i **powinny być przedmiotem szczególnej uwagi w ramach celów energetycznych niniejszego programu, zgodnie ze wskazanym podziałem środków w rozporządzeniu (UE) 2021/1153. Podobnie jak w przypadku instrumentu „Łącząc Europę” na lata 2021–2027 Komisja powinna regularnie oceniać przyjęcie przez rynek funduszy w ramach celów energetycznych niniejszego programu, aby zapewnić odpowiednie rozproszenie zgodnie z zapotrzebowaniem rynkowym i koniecznością dokończenia budowy unii energetycznej.**

- (12) W dziedzinie energii program ma na celu przyczynienie się do rozwoju projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania w celu promowania integracji rynku energii i interoperacyjności sieci energetycznych w wymiarze transgranicznym. Ponadto program ma na celu ułatwienie dekarbonizacji, **zmniejszenie izolacji energetycznej i wyeliminowanie wąskich gardeł w połączeniach międzysystemowych**, propagowanie efektywności energetycznej i zapewnienie bezpieczeństwa dostaw oraz ułatwianie współpracy transgranicznej w dziedzinie energii, w tym w zakresie produkcji energii odnawialnej, oraz w odniesieniu do instalacji magazynowych, które nie spełniają kryteriów kwalifikowalności określonych w rozporządzeniu (UE) 2022/869. **Przy rozważaniu transgranicznego wymiaru projektów kwalifikujących się do finansowania w ramach niniejszego programu, a także przy ocenie izolacji energetycznej, podatności na zagrożenia i bezpieczeństwa dostaw, należy uwzględnić specyfikę geograficzną każdego państwa członkowskiego, w szczególności wyspiarskich państw członkowskich.** Należy przy tym uwzględnić interesy wszystkich zainteresowanych stron, których może to dotyczyć, **oraz przeprowadzić analizę kosztów i korzyści dla projektów.**
- (13) Współpraca transgraniczna między państwami członkowskimi lub między państwami członkowskimi a państwami trzecimi w dziedzinie energii odnawialnej ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów Unii w zakresie dekarbonizacji, konkurencyjności, urzeczywistnienia wewnętrznego rynku energii i bezpieczeństwa dostaw w sposób racjonalny pod względem kosztów oraz w sposób zrównoważony. Celem programu jest przeciwdziałanie ryzyku, że w przypadku braku unijnej pomocy finansowej poziom współpracy transgranicznej nadal będzie niewystarczający.

- (14) Projekty transgraniczne w dziedzinie energii odnawialnej powinny przynieść oszczędności kosztów wdrażania **i integracji** energii odnawialnej w całej Unii lub inne korzyści w zakresie **dekarbonizacji**, integracji systemu, **magazynowania i elastyczności systemu**, bezpieczeństwa dostaw, konkurencyjności lub innowacji[...]. Przy wyborze projektów Komisja powinna w szczególności wziąć pod uwagę ich wkład w dalszą integrację unijnego wewnętrznego rynku energii i dążyć do uwzględnienia, w miarę możliwości, równowagi geograficznej. **Ustalenia dotyczące transgranicznych projektów dotyczących magazynowania w dziedzinie energii odnawialnej nie powinny ograniczać się do pobliskich państw członkowskich i fizycznego dostarczania energii lub usług w zakresie elastyczności.** W przypadku dotacji na roboty wnioskodawca powinien wykazać potrzebę przewyższenia niedoskonałości rynku lub przeszkód finansowych, takich jak niewystarczająca rentowność komercyjna, wysokie koszty początkowe lub brak finansowania rynkowego.
- (15) Program powinien umożliwiać transfer środków finansowych do unijnego mechanizmu **finansowania** energii ze źródeł odnawialnych ustanowionego na mocy art. 33 rozporządzenia (UE) 2018/1999¹³, aby zapewnić wkład w ramy umożliwiające określone w art. 3 ust. 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001¹⁴, **w tym pomoc techniczną i administracyjną w ramach wdrażania unijnego mechanizmu finansowania energii ze źródeł odnawialnych.** Przesunięcie to może również dotyczyć projektów, które wchodzą w zakres definicji projektów transgranicznych w dziedzinie energii odnawialnej. W stosownych przypadkach Komisja powinna dążyć do priorytetowego traktowania takiego wsparcia finansowego dla projektów, które zwiększają dalszą integrację unijnego wewnętrznego rynku energii, w tym projektów transgranicznych w dziedzinie energii odnawialnej.

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Tekst mający znaczenie dla EOG).

¹⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

Jeżeli środki przeniesione do unijnego mechanizmu finansowania energii ze źródeł odnawialnych zostaną w pełni przydzielone do dnia 1 stycznia 2031 r., Komisja może dokonać dalszego przesunięcia dodatkowych 5 % pozostałego budżetu niniejszego programu przewidzianego na cele szczegółowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. b), na podstawie dogłębnej oceny absorpcji rynkowej projektów transgranicznych w dziedzinie energii odnawialnej i zapotrzebowania na te projekty, mając na uwadze potrzebę dostępnego finansowania wymaganego do wsparcia – jako celu ogólnego – opracowywania projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania zgodnie z celami programu określonymi w art. 3 ust. 2 lit. b).

- (16) Należy zapewnić synergię między rozwojem transeuropejskich sieci transportowych i energetycznych oraz projektami transgranicznymi w dziedzinie energii odnawialnej o silnym oddziaływaniu transgranicznym wspieranych w ramach CEF a projektami w dziedzinie transportu i energii objętymi planami partnerstwa krajowego i regionalnego, programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji oraz Europejskim Funduszem Konkurencyjności. Synergie mogą również oznaczać wsparcie dla ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (IPCEI) koncentrujących się na infrastrukturze transgranicznej w sektorach transportowym i energetycznym.

(16a) Rozbudowa, wzmocnienie i dostępność infrastruktury sieci wewnętrznej mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia odpowiedniego i niezawodnego wykorzystania przepustowości transgranicznych połączeń międzysystemowych, rozwiązania problemu wąskich gardel w infrastrukturze, takich jak strukturalne ograniczenia przesyłowe w krajowych sieciach energetycznych, wspierania dalszej integracji wewnętrznego rynku energii i ukończenia korytarzy energetycznych, co ostatecznie przyczyni się do realizacji unii energetycznej i uzyskania przystępnych cen energii oraz wspierania konkurencyjności Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2022/869 krajowe projekty infrastrukturalne o znaczących skutkach transgranicznych można sklasyfikować jako projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania lub projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania, aby skutecznie wspierać i umożliwiać transgraniczne połączenia międzysystemowe, bez uszczerbku dla transgranicznego przydziału kosztów.

- (16b) Ochrona krytycznej infrastruktury transportowej i energetycznej ma pilny charakter, aby zapewnić bezpieczeństwo i ciągłość dostaw energii w Unii. W odpowiedzi na pojawiające się zagrożenia środki ochrony krytycznej infrastruktury energetycznej różnią się pod względem zakresu, charakteru i pilności. Przy pełnym poszanowaniu suwerenności państw członkowskich UE w zakresie ich interesów bezpieczeństwa narodowego środki ochronne, w tym środki związane z cyberbezpieczeństwem, mające na celu zapewnienie odporności i solidności w opracowywaniu i modernizacji projektów mają szczególne znaczenie dla transgranicznych projektów infrastrukturalnych w Unii i powinny być rozpatrywane przy opracowywaniu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania.**
- (17) Program powinien również dążyć do zachowania spójności z działaniami finansowanymi w ramach programu „Globalny wymiar Europy”. Ważne jest, aby transeuropejskie sieci transportowe i energetyczne były dobrze połączone z państwami trzecimi. Odpowiednie ramy polityki określają projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania państw członkowskich i państw trzecich lub projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania, które stanowią priorytet dla połączeń transportowych i energetycznych z tych państw trzecich i do tych państw. W przypadku tych projektów wsparcie udzielane w ramach przedmiotowego programu powinno być ściśle skoordynowane ze wsparciem udzielanym w ramach programu „Globalny wymiar Europy”. W dziedzinie transportu priorytetowo należy traktować odcinki transgraniczne **z państwami trzecimi** wymienione w załączniku do niniejszego rozporządzenia, **aby zapewnić wdrożenie orientacyjnej TEN-T określonej w załączniku IV do rozporządzenia (UE) 2024/1679.**
- (18) W szybko zmieniającym się otoczeniu gospodarczym, społecznym i geopolitycznym niedawne doświadczenia pokazały, że potrzebne są bardziej elastyczne wieloletnie ramy finansowe i programy unijne. W tym celu i zgodnie z celami CEF, przy jednoczesnym zapewnieniu wystarczającej przewidywalności wykonania budżetu, finansowanie to powinno należycie uwzględniać zmieniające się potrzeby polityczne i priorytety Unii określone w odpowiednich dokumentach opublikowanych przez Komisję, w konkluzjach Rady i rezolucjach Parlamentu Europejskiego. **Przy realizacji celów szczegółowych instrumentu „Łącząc Europe” w dziedzinie energii za pośrednictwem programów prac należy wskazać szacunkowe kwoty na konkretne cele dotyczące energii.**

- (19) [Aby zapewnić spójność, gwarancja budżetowa i instrumenty finansowe w ramach programu – również w przypadku ich łączenia z innymi formami bezzwrotnego wsparcia w ramach działań łączonych – powinny być wdrażane zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi Instrumentu EFK InvestEU oraz mechanizmów realizacji programu „Globalny wymiar Europy”, na podstawie umów zawartych dla tego rodzaju wsparcia zapewnianego w ramach Instrumentu EFK InvestEU i mechanizmów realizacji programu „Globalny wymiar Europy”.]
- (20) [W przypadku gdy wsparcie unijne w ramach programu ma być udzielane w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, również gdy jest połączone z bezzwrotnym wsparciem w postaci działania łączonego, konieczne jest, aby takie wsparcie było przyznawane wyłącznie za pośrednictwem Instrumentu EFK InvestEU oraz mechanizmów realizacji programu „Globalny wymiar Europy”, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi Instrumentu EFK InvestEU i mechanizmów realizacji programu „Globalny wymiar Europy”.] W przypadku Instrumentu EFK InvestEU służącego realizacji celów niniejszego programu wszystkie państwa członkowskie – na ich wniosek – powinny mieć dostęp do wsparcia doradczego. Takie wsparcie mogłoby obejmować budowanie zdolności, wspieranie identyfikacji projektów, ich przygotowywania i wdrażania, jak również doradztwo w zakresie instrumentów finansowych i platform inwestycyjnych.
- (21) Program powinien zoptymalizować wykorzystanie dostępnych środków przez ścisłe monitorowanie ich udostępniania oraz poprzez zastosowanie, w stosownych przypadkach, obniżenia lub zakończenia dotacji. Powinno to umożliwić realokację budżetu przeznaczonego na działanie, który nie został zrealizowany w wyznaczonym terminie, na inne działania wchodzące w zakres niniejszego programu.

- (22) Biorąc pod uwagę rozmiar niezbędnych prac, może się zdarzyć, że w celu realizacji odcinka transgranicznego kilka działań prowadzonych jest równolegle, a wsparcie przyznaje się na podstawie różnych umów o udzielenie dotacji, lecz działania te wnoszą wkład w realizację tego samego celu, zwanego „projektem globalnym”. Aby przyczynić się do bardziej efektywnego wykorzystania zasobów Unii i zapewnić pełną realizację ważnych celów infrastrukturalnych, program powinien umożliwiać przekierowanie dostępnych środków finansowych w ramach tego samego projektu globalnego. Bez uszczerbku dla stosowania procedur konkurencyjnych zgodnie z art. 192 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509¹⁵ oraz w uzupełnieniu przepisów art. 198 tego rozporządzenia powinna istnieć możliwość przyznania takich przekierowanych środków w drodze zmian pierwotnych działań, z zastrzeżeniem warunków określonych w programie prac, w tym maksymalnego wkładu Unii.
- (23) Do niniejszego programu stosuje się rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509. W rozporządzeniu tym określono zasady ustanawiania i wdrażania budżetu ogólnego Unii, w tym zasady odnoszące się do dotacji, nagród, darowizn o charakterze niefinansowym, zamówień, zarządzania pośredniego, pomocy finansowej, instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (24) Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 programy prac i dokumenty dotyczące zaproszenia do składania wniosków są odpowiednim miejscem do określenia bardziej technicznych szczegółów wykonania budżetu w ramach zestawu polityk objętych wsparciem z programu, w tym [...] **bardziej szczegółowych** kryteriów kwalifikowalności i wyboru w zależności od instrumentu wykonania budżetu, niezależnie od tego, czy jest to dotacja czy zamówienie, oraz konkretnych [...] realizowanych celów **programu, w tym przez uwzględnienie sytuacji w zakresie polityki na lata 2030, 2040 i do 2050 r. Do celów oceny projektu takie kryteria wyboru mogą uwzględniać na przykład priorytet i pilny charakter, jakość wniosku, wpływ, dojrzałość, a także efekt katalityczny działania.** Zgodnie z art. 136 rozporządzenia finansowego ograniczenia kwalifikowalności powinny mieć zastosowanie do dostawców wysokiego ryzyka ze względów bezpieczeństwa. **Należy to w szczególności uwzględnić w przypadku działań w zakresie mobilności wojskowej.**
-

- (25) Wsparcie udzielane w ramach programu powinno pobudzić inwestycje poprzez niwelowanie niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych sytuacji w zakresie inwestycji, w sposób proporcjonalny, unikając powielania lub wypierania, oraz przez zachęcanie do finansowania prywatnego, a także powinno mieć wyraźną unijną wartość dodaną. Bez uszczerbku dla stosowania art. 107 i 108 TFUE do zasobów krajowych podejście to zapewni spójność między działaniami w ramach programu a zasadami pomocy państwa, a jednocześnie pozwoli uniknąć nadmiernych zakłóceń konkurencji na rynku wewnętrznym. **Możliwe powinny być również połączenia z systemami wsparcia, takimi jak kontrakty różnicowe, pod warunkiem zapewnienia spójności z zasadami pomocy państwa i uniknięcia zakłóceń konkurencji.** Ponadto CEF oraz środki unii oszczędności i inwestycji¹⁶ mogą wzajemnie się wspierać, ponieważ finansowanie publiczne może skutecznie ograniczać ryzyko dużych projektów infrastrukturalnych i przyciągać inwestycje prywatne w UE, tworząc znaczący efekt mnożnikowy. **Na przykład program powinien być otwarty na projekty partnerstwa publiczno-prywatnego.** Jednocześnie rosnąca dostępność efektywnych przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, takich jak europejskie długoterminowe fundusze inwestycyjne (ELTIF), może skutecznie pobudzać długoterminowe inwestycje w projekty infrastrukturalne dokonywane przez inwestorów instytucjonalnych i innych inwestorów prywatnych, jednocześnie uzupełniając i zwiększając finansowanie dostępne w ramach CEF.
- (26) W celu zapewnienia jednolitych warunków realizacji programu poprzez programy prac należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającym przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję¹⁷.

¹⁶ COM/2025/124 final.

¹⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13–18).

(27) Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013¹⁸, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2988/95¹⁹, rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2185/96²⁰ oraz rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939²¹ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy doszło do nadużycia finansowego, korupcji lub jakiegokolwiek innego nielegalnego działania, naruszającego interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe oraz inne nielegalne działania, naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371²².

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

¹⁹ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

²⁰ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>):

²¹ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

²² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, są zobowiązane w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF-owi, EPPO i Trybunałowi Obrachunkowemu niezbędne prawa i dostęp, a także zapewnić, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonywaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa. Państwa trzecie stowarzyszone z programem są zobowiązane przyznać właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, OLAF-owi i Trybunałowi Obrachunkowemu niezbędne prawa i dostęp, aby podmioty te mogły w pełni wykonywać ich kompetencje.

- (28) [Program ma być realizowany zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [rozporządzenie w sprawie wykonania], które ustanawia przepisy dotyczące monitorowania wydatków i ram wykonania budżetu, w tym przepisy zapewniające jednolite stosowanie zasady „nie czyn poważnych szkód” i zasady równości płci, o których mowa w art. 33 ust. 2, odpowiednio, lit. d) i f) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, przepisy dotyczące monitorowania i sprawozdawczości w zakresie wykonania programów i działań Unii, przepisy dotyczące utworzenia unijnego portalu finansowego, przepisy dotyczące oceny programów, a także inne przepisy horyzontalne mające zastosowanie do wszystkich programów unijnych, takie jak przepisy dotyczące informacji, komunikacji i widoczności.]
- (29) Zgodnie z art. 85 ust. 1 decyzji Rady (UE) 2021/1764²³ osoby fizyczne i organy z krajów i terytoriów zamorskich (KTZ) kwalifikują się do objęcia finansowaniem pod warunkiem przestrzegania zasad i celów danego programu oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany KTZ jest powiązany.
- (30) Program powinien zapewniać poszanowanie praw osób z niepełnosprawnościami, a w szczególności zapewniać im dostępność, zwłaszcza w sektorze transportowym.

²³ Decyzja Rady (UE) 2021/1764 z dnia 5 października 2021 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (Decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią) (Dz.U. L 355 z 7.10.2021, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>).

- (31) Program powinien być otwarty na współpracę z państwami trzecimi, w przypadku gdy leży to w interesie Unii. W tym zakresie Unia może w pełni lub częściowo włączyć państwa trzecie do działań wchodzących w skład programu. **Możliwe jest wspieranie projektów z udziałem podmiotów z państw trzecich pod warunkiem zatwierdzenia przez zainteresowane państwa członkowskie oraz w każdym przypadku, gdy jest to niezbędne do realizacji działania i przyczynia się do realizacji celów określonych w art. 3. Takie włączenie mogłoby zapewnić dalszy dostęp do programu, na przykład pod względem kwalifikowalności lub udziału stowarzyszonego państwa trzeciego w charakterze obserwatora w procedurze komitetowej.** Udział państwa trzeciego powinien być uzależniony od zachowania sprawiedliwej równowagi między jego wkładem a osiąganymi przez nie korzyściami oraz od zapewnienia ochrony interesów finansowych i bezpieczeństwa Unii. **Powinien on również zapewniać równe warunki działania w transporcie morskim poprzez zapobieganie ucieczce emisji zgodnie z motywem 41 i art. 9 rozporządzenia (UE) 2024/1679. Gdy tylko będzie to miało zastosowanie, należy ustanowić współpracę z państwami trzecimi w zakresie projektów transgranicznych w dziedzinie energii odnawialnej w ramach określonych w dyrektywie (UE) 2018/2001.**
- (32) W celu należytego uwzględnienia rozwoju sieci transeuropejskiej należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do zmian orientacyjnego wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zamieszczonego w załączniku do niniejszego rozporządzenia. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa²⁴. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

²⁴ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinsttit/2016/512/oj.

- (33) W art. 12 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1153 przyznaje się Komisji uprawnienie do przyjmowania aktów wykonawczych określających wymogi dotyczące infrastruktury mające zastosowanie do określonych kategorii działań związanych z infrastrukturą podwójnego zastosowania. Na tej podstawie przyjęto rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1328²⁵. W następstwie zmiany ram prawnych w związku z przyjęciem rozporządzenia (UE) 2024/1679 oraz w celu zapewnienia możliwości dalszej aktualizacji wymogów dotyczących infrastruktury niezależnie od ograniczonego okresu obowiązywania niniejszego rozporządzenia należy w tym rozporządzeniu ustanowić uprawnienie Komisji do przyjmowania aktów wykonawczych określających wymogi dotyczące infrastruktury mające zastosowanie do określonych kategorii działań związanych z infrastrukturą podwójnego zastosowania. Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (UE) 2024/1679, aby upoważnić Komisję do przyjmowania w tym celu aktów wykonawczych.
- (34) Rozporządzenie (UE) 2021/1153 należy uchylić ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2028 r.,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia instrument „Łącząc Europę” („program”) i określa cele programu, jego budżet [na lata 2028–2034], formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

²⁵ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1328 z dnia 10 sierpnia 2021 r. określające wymogi dotyczące infrastruktury mające zastosowanie do niektórych kategorii działań związanych z infrastrukturą podwójnego zastosowania zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153 (Dz.U. L 288 z 11.8.2021, s. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1328/oj).

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „działanie” oznacza każdą działalność, która została uznana za finansowo i technicznie niezależną, ma określone ramy czasowe i jest niezbędna do realizacji danego projektu;
- 1a) „beneficjent” oznacza podmiot posiadający osobowość prawną, z którym podpisano umowę o udzielenie dotacji;**
- 2) „transeuropejska sieć transportowa” oznacza transeuropejską sieć transportową, o której mowa w rozporządzeniu (UE) 2024/1679;
- 3) „projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania” oznacza projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania zgodnie z definicją w art. 3 pkt 1 rozporządzenia (UE) 2024/1679 lub art. 2 pkt 5 rozporządzenia (UE) 2022/869;
- 4) „zrównoważona transeuropejska sieć transportowa” oznacza transeuropejską sieć transportową spełniającą wymagania **w zakresie sieci zasobooszczędnej i odpornej oraz ochrony środowiska** ustanowione w art. 5 rozporządzenia (UE) 2024/1679 oraz wymagania **w zakresie nowych technologii i innowacji ustanowione w art. 45** tego rozporządzenia;
- 5) „inteligentna transeuropejska sieć transportowa” oznacza transeuropejską sieć transportową spełniającą wymagania **w zakresie systemów ICT dla transportu** ustanowione w art. 43 rozporządzenia (UE) 2024/1679 oraz wymagania **w zakresie nowych technologii i innowacji ustanowione w art. 45** tego rozporządzenia;

6. „odporna transeuropejska sieć transportowa” oznacza transeuropejską sieć transportową spełniającą wymagania **w zakresie sieci zasobooszczędnej i odpornej oraz ochrony środowiska ustanowione w art. 5** rozporządzenia (UE) 2024/1679 oraz wymagania **w zakresie odporności infrastruktury** ustanowione w art. 46 tego rozporządzenia;
7. „mobilność wojskowa” oznacza zdolność Unii Europejskiej i jej państw członkowskich do szybkiego i skutecznego **odbioru**, transportu, przemieszczania, [...]rozmieszczania **i utrzymywania** personelu wojskowego, sprzętu i zaopatrzenia wojskowego wewnątrz państw członkowskich i ponad ich granicami, zapewniająca terminowe i skuteczne reagowanie [...]sił zbrojnych;
- 7a) „infrastruktura transportowa podwójnego zastosowania” oznacza infrastrukturę sieci transportowej, która zaspokaja potrzeby zarówno sektora cywilnego, jak i mobilności wojskowej;**
- 8) „prace studyjne” oznaczają działania niezbędne do przygotowania realizacji projektu, takie jak analizy przygotowawcze, tworzenie map infrastruktury, studia wykonalności, analizy oceniające, testy i analizy zatwierdzające, w tym w formie oprogramowania, oraz wszelkie inne środki wsparcia technicznego, w tym wstępne działania zmierzające do zdefiniowania i opracowania projektu oraz podjęcia decyzji o jego finansowaniu, takie jak rozpoznanie danego terenu i przygotowanie pakietu finansowego;
- 9) „roboty” oznaczają zakup, dostawę i zainstalowanie części składowych, systemów i usług, w tym oprogramowania, realizację związanych z projektem prac rozwojowych, **modernizacyjnych**, budowlanych i instalacyjnych, odbiór instalacji oraz uruchomienie projektu;
- 9a) „projekt globalny” oznacza projekt na dużą skalę o wymiarze transgranicznym, który dzieli się na kilka działań i który korzysta z kilku umów o udzielenie dotacji;**
- 10) „projekt będący przedmiotem wzajemnego zainteresowania” oznacza projekt będący przedmiotem wzajemnego zainteresowania zgodnie z definicją w art. 2 pkt 6 rozporządzenia (UE) 2022/869;

- 11) „projekt transgraniczny w dziedzinie energii odnawialnej” oznacza dowolny projekt spośród niżej wymienionych:
- a) projekt dotyczący produkcji energii odnawialnej **oraz, w stosownych przypadkach, jego podłączenie do sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej, pod warunkiem że stanowi ono integralną część projektu, skutecznie umożliwia integrację i ma charakter pomocniczy względem zakładu wytwarzania energii odnawialnej,** który to projekt jest objęty umową o współpracy w rozumieniu art. 8, 9, 11 lub 13 dyrektywy (UE) 2018/2001;
 - b) projekt dotyczący magazynowania **oraz, w stosownych przypadkach, jego podłączenie do sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej, pod warunkiem że stanowi ono integralną część projektu, skutecznie umożliwia integrację i ma charakter pomocniczy względem instalacji magazynowania,** obejmujący położone na tym samym obszarze magazyny energii w rozumieniu art. 2 pkt 44d dyrektywy (UE) 2018/2001, który wspiera integrację energii odnawialnej z systemem energetycznym Unii, z wyjątkiem instalacji magazynowania energii w rozumieniu pkt 1 lit. c) załącznika II do rozporządzenia (UE) 2022/869, i który jest objęty podobnym porozumieniem między co najmniej dwoma państwami członkowskimi lub między co najmniej jednym państwem członkowskim a co najmniej jednym państwem trzecim.

Artykuł 3

Cele programu

1. Ogólne cele programu obejmują budowę, rozwój, zabezpieczenie, modernizację i dokończenie transeuropejskich sieci w sektorach transportowym i energetycznym, w celu wspierania **niskoemisyjnego, funkcjonującego, konkurencyjnego i zintegrowanego** jednolitego rynku i zwiększania spójności; ułatwianie mobilności wojskowej w transeuropejskich sieciach transportowych; ułatwianie współpracy transgranicznej w dziedzinie energii odnawialnej; oraz ułatwianie synergii między sektorami transportowym i energetycznym.

2. Program ma następujące cele szczegółowe:

a) w sektorze transportowym:

- (i) przyczynianie się do rozwoju projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania dotyczących **efektywnych, niezakłóconych**, wzajemnie połączonych, interoperacyjnych, niskoemisyjnych, inteligentnych, bezpiecznych, zrównoważonych, odpornych, chronionych i multimodalnych sieci transportowych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2024/1679, w szczególności poprzez:
 - 1) działania związane z projektami będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania o wymiarze transgranicznym, służące realizacji transeuropejskiej sieci transportowej, w tym działania **dotyczące europejskich korytarzy transportowych, jak np. działania** obejmujące orientacyjne odcinki wymienione w załączniku do niniejszego rozporządzenia;
 - 2) działania [...] związane z projektami będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania, ukierunkowane na ukończenie budowania inteligentnej, odpornej, **bezpiecznej, interoperacyjnej**, niskoemisyjnej i zrównoważonej transeuropejskiej sieci transportowej;
 - 3) działania związane z projektami będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania o wymiarze transgranicznym, wdrażane we współpracy z państwami trzecimi i służące realizacji transeuropejskiej sieci transportowej zgodnie z art. 9 rozporządzenia (UE) 2024/1679;
- (ii) dostosowanie odcinków transeuropejskiej sieci transportowej do potrzeb podwójnego zastosowania infrastruktury transportowej w celu poprawy mobilności zarówno cywilnej, jak i wojskowej, **zgodnie z art. 48 rozporządzenia (UE) 2024/1679**, ze szczególnym uwzględnieniem czterech priorytetowych korytarzy mobilności wojskowej UE określonych [...]w załączniku II do „Wymagań wojskowych w zakresie mobilności wojskowej w ramach [...]UE i poza nią”[...], [...]zatwierdzonych przez Radę w dniu 17[...] marca 2025 r., a następnie **we wszelkich kolejnych zmianach zatwierdzonych w późniejszym terminie**[...];

- b) w sektorze energetycznym:
- (i) przyczynianie się – **w ramach celu ogólnego** – do rozwoju projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, jak określono w art. 18 rozporządzenia (UE) 2022/869, w celu wspierania ukończenia budowy unii energetycznej, integracji wydajnego i konkurencyjnego wewnętrznego rynku energii oraz interoperacyjności sieci ponad granicami i sektorami, ułatwienia dekarbonizacji gospodarki, **położenia kresu izolacji energetycznej oraz wyeliminowania wąskich gardeł w połączeniach międzysystemowych**, wspierania efektywności energetycznej, a także **ochrony i odporności infrastruktury energetycznej oraz zapewnienia** [...]bezpieczeństwa dostaw;
 - (ii) ułatwianie współpracy transgranicznej w dziedzinie **energii** [...], **głównie** poprzez wspieranie projektów transgranicznych w dziedzinie energii odnawialnej lub poprzez konkurencyjne przetargi na nowe projekty dotyczące energii odnawialnej i **magazynowania** w ramach unijnego mechanizmu finansowania energii ze źródeł odnawialnych ustanowionego na mocy art. 33 rozporządzenia (UE) 2018/1999, jeżeli spełnione zostały warunki, o których mowa w art. 11 ust. 5 niniejszego rozporządzenia, w celu osiągnięcia celów Unii w zakresie dekarbonizacji, konkurencyjności, urzeczywistnienia wewnętrznego rynku energii, odporności i bezpieczeństwa dostaw w sposób racjonalny pod względem kosztów.

[Artykuł 4

Budżet

1. Orientacyjną pulę środków finansowych na wykonanie programu na lata 2028–2034 określa się na poziomie 81 428 000 000 EUR w cenach bieżących.
2. Orientacyjny podział kwoty, o której mowa w ust. 1, przedstawia się następująco:
 - a) 51 515 000 000 EUR na cele szczegółowe dotyczące transportu i mobilności wojskowej, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. a);

- b) 29 912 000 000 EUR na cele szczegółowe dotyczące energii, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. b).
3. Zobowiązania budżetowe na działania wykraczające poza jeden rok finansowy można rozbić na kilka lat w rocznych ratach.
4. Środki finansowe można wprowadzać do budżetu Unii poza 2034 r., aby pokryć niezbędne wydatki oraz aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zakończyły się z końcem programu.
5. Pulę środków finansowych, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz kwoty dodatkowych środków, o których mowa w art. 5, można wykorzystać także na pomoc techniczną i administracyjną na wykonanie programu oraz wytycznych sektorowych określonych w rozporządzeniu (UE) 2024/1679 lub rozporządzeniu (UE) 2022/869, np. na działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrolę, audyt i ewaluację, na instytucjonalne systemy i platformy informatyczne, na działania informacyjne i komunikacyjne, w tym komunikację instytucjonalną o priorytetach politycznych Unii, oraz na wszelką inną pomoc techniczną i administracyjną lub wydatki związane z personelem, poniesione przez Komisję na zarządzanie programem.]

Artykuł 5

Dodatkowe zasoby

1. Państwa członkowskie, instytucje, organy i agencje Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie mogą wносить dodatkowe wkłady finansowe lub niefinansowe na rzecz programu, bez uszczerbku dla stosowania art. 107 i 108 TFUE. Dodatkowe wkłady finansowe uważa się za zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

2. Zasoby przydzielone państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego można – na prośbę tego państwa – udostępnić na rzecz programu. Komisja wykorzystuje te zasoby bezpośrednio lub pośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. a) lub c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Są one dodatkowe względem zasobów, o których mowa w art. 4 ust. 1 niniejszego rozporządzenia. Zasoby te wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego. Jeżeli Komisja nie zawarła żadnego zobowiązania prawnego w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego na środki dodatkowe udostępnione w ten sposób na rzecz programu, odpowiednie niezaangażowane środki można – na prośbę danego państwa członkowskiego – przekazać z powrotem na jeden lub więcej programów pierwotnych lub następców tych programów.

Artykuł 6

Finansowanie alternatywne, łączone i kumulacyjne

1. Program jest wdrażany w koordynacji z innymi programami unijnymi. Działanie, które otrzymało wkład z innego programu unijnego, może również otrzymać wkład z programu. Do odpowiedniego wkładu stosuje się zasady danego programu unijnego albo do wszystkich wkładów z programu można zastosować jednolity zbiór zasad oraz można zawrzeć jedno zobowiązanie prawne. Jeżeli wkład Unii opiera się na kosztach kwalifikowalnych, skumulowane wsparcie z budżetu Unii nie przekracza łącznych kosztów kwalifikowalnych działania i może być obliczane proporcjonalnie zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.

2. Procedury wyboru w ramach programu mogą być przeprowadzane wspólnie w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego z państwami członkowskimi, instytucjami, organami i agencjami Unii, państwami trzecimi, organizacjami międzynarodowymi, międzynarodowymi instytucjami finansowymi lub innymi osobami trzecimi („partnerzy procedury wspólnego wyboru”), pod warunkiem zapewnienia ochrony interesów finansowych Unii. Takie procedury podlegają jednolitemu zbiorowi zasad i prowadzą do zawarcia jednego zobowiązania prawnego. W tym celu partnerzy procedury wspólnego wyboru mogą udostępnić zasoby na rzecz programu zgodnie z art. 5 niniejszego rozporządzenia lub można im powierzyć wykonanie procedury wyboru, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. W procedurach wspólnego wyboru przedstawiciele partnerów procedury wspólnego wyboru mogą być również członkami komisji oceniającej, o której mowa w art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

Artykuł 7

Państwa trzecie stowarzyszone z programem

1. Program może być otwarty na uczestnictwo następujących państw trzecich w drodze pełnego lub częściowego stowarzyszenia, zgodnie z celami określonymi w art. 3 i zgodnie z odpowiednimi umowami międzynarodowymi lub wszelkimi decyzjami przyjętymi w ramach tych umów i mającymi zastosowanie do:
 - a) członków Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a także minipaństw europejskich;
 - b) krajów przystępujących, krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów;
 - c) krajów objętych europejską polityką sąsiedztwa;
 - d) pozostałych państw trzecich.

2. Układy o stowarzyszeniu dotyczące uczestnictwa w programie:

- a) zapewniają sprawiedliwą równowagę w odniesieniu do wkładów i korzyści państw trzecich uczestniczących w programie;
- b) ustanawiają warunki uczestniczenia w programach, w tym obliczanie wkładów finansowych do programu, składających się z wkładów operacyjnych i kosztów uczestnictwa, i ich ogólnych kosztów administracyjnych;
- c) nie przyznają państwu trzeciemu żadnych uprawnień decyzyjnych w ramach programu;
- d) gwarantują prawa Unii do zapewnienia należytego zarządzania finansami i ochrony jej interesów finansowych;
- e) w stosownych przypadkach – zapewniają ochronę interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Do celów lit. d) państwo trzecie przyznaje niezbędne prawa i dostęp wymagane na mocy rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013 oraz gwarantuje, że decyzje wykonawcze nakładające zobowiązanie pieniężne na podstawie art. 299 TFUE, a także wyroki i postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, są wykonalne.

Artykuł 8

Wdrażanie i formy finansowania unijnego

1. Program jest realizowany zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia.

2. Finansowanie unijne może być udzielane w dowolnej formie zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, w szczególności w formie dotacji, nagród, zamówień i darowizn o charakterze niefinansowym.
3. [W przypadku gdy wsparcie unijne udzielane jest w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, również gdy jest połączone z bezzwrotnym wsparciem w postaci działania łączonego, przyznaje się je wyłącznie za pośrednictwem instrumentu EFK InvestEU lub mechanizmu realizacji programu „Globalny wymiar Europy”, a jego wdrażanie odbywa się zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi Instrumentu EFK InvestEU i mechanizmu realizacji programu „Globalny wymiar Europy” na podstawie umów zawieranych w odniesieniu do tego rodzaju wsparcia w ramach Instrumentu EFK InvestEU lub mechanizmów realizacji programu „Globalny wymiar Europy”.]
4. [Wsparcie unijne w formie gwarancji budżetowej udziela się do maksymalnej wysokości gwarancji budżetowej określonej w rozporządzeniu w sprawie EFK lub w sprawie programu „Globalny wymiar Europy”.]
5. [W przypadku gdy w programie korzysta się z Instrumentu EFK InvestEU lub mechanizmu realizacji programu „Globalny wymiar Europy”, zapewnia się środki na pokrycie gwarancji budżetowej oraz finansowanie instrumentów finansowych, również gdy są one połączone z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego.]

Artykuł 9

Kwalifikowalność

1. [...]
2. W procedurach wyboru w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego jeden lub więcej następujących podmiotów prawnych może kwalifikować się do udzielenia lub otrzymania wsparcia unijnego:
 - a) podmioty mające siedzibę w państwie członkowskim, **w tym spółki joint venture i spółki celowe**;
 - b) podmioty mające siedzibę w stowarzyszonym państwie trzecim;

c) **wyjątkowo, jeżeli finansowanie takich podmiotów jest niezbędne do realizacji działania i przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w art. 3:**

(i) organizacje międzynarodowe;

([...]**ii**) inne podmioty mające siedzibę w niestowarzyszonych państwach trzecich[...].

3. Oprócz art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 stowarzyszone państwa trzecie, o których mowa w art. 7 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, mogą, w stosownych przypadkach, uczestniczyć w mechanizmach udzielania zamówień określonych w art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i czerpać korzyści z tych mechanizmów. Przepisy mające zastosowanie do państw członkowskich stosuje się odpowiednio do uczestniczących stowarzyszonych państw trzecich.
4. Procedury wyboru mające wpływ na bezpieczeństwo lub porządek publiczny, w szczególności w odniesieniu do strategicznych aktywów i interesów Unii lub jej państw członkowskich, są ograniczone zgodnie z art. 136 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Zgodnie z art. 136 rozporządzenia finansowego ograniczenia kwalifikowalności stosuje się wobec dostawców wysokiego ryzyka, zgodnie z prawem UE, ze względów bezpieczeństwa. **Szczególną uwagę zwraca się na działania w zakresie mobilności wojskowej.**²⁶
5. W odniesieniu do działań, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. a) ppkt **(i)** niniejszego rozporządzenia, oceniając wnioski w świetle kryteriów przyznawania dotacji, należy – w stosownych przypadkach – zapewnić, aby proponowane działania były zgodne z planami prac dotyczącymi korytarzy i aktami wykonawczymi, o których mowa w art. 54 i 55 rozporządzenia (UE) 2024/1679, oraz aby uwzględniały opinię konsultacyjną właściwego koordynatora europejskiego, zgodnie z art. 52 ust. 9 tego rozporządzenia.

²⁶ **W oczekiwaniu na wynik horyzontalnych dyskusji na temat WRF konieczna może być dalsza refleksja nad ograniczeniami kwalifikowalności dotyczącymi mobilności wojskowej.**

6. Wnioski o dotacje składa jedno państwo członkowskie lub kilka państw członkowskich lub też są one składane za zgodą państw członkowskich, których dotyczy projekt[...].
7. [...]
8. [...]W programach prac, o których mowa w art. **12 niniejszego rozporządzenia i art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 [...], określa się:**
- a) spodziewane rezultaty;**
 - b) działania objęte wsparciem, w tym prace studyjne i roboty;**
 - c) orientacyjny harmonogram;**
 - d) orientacyjne dostępne kwoty;**
 - e) formy wkładu Unii;**
 - f) stopy współfinansowania;**
 - g) [...] w stosownych przypadkach – w odniesieniu do konkretnych działań – bardziej szczegółowe kryteria kwalifikowalności, aby zapewnić osiągnięcie celów określonych w art. 3 niniejszego rozporządzenia, a także ograniczenia zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu.**

Artykuł 9a

Kryteria wyboru

W programach prac określa się przejrzyste kryteria kwalifikacji i wyboru, które mogą zostać doprecyzowane w dokumentach związanych z procedurą wyboru. Do celów oceny projektu takie kryteria wyboru mogą uwzględniać priorytet i pilny charakter, jakość wniosku, wpływ, dojrzałość, a także efekt katalityczny działania.

Artykuł 10

Przepisy uzupełniające dotyczące dotacji

1. Oprócz podstaw obniżenia określonych w art. 132 ust. 4 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 kwota dotacji może zostać obniżona w następujących przypadkach:
 - a) w przypadku prac studyjnych – jeżeli działanie nie rozpoczęło się w terminie roku od daty początkowej wskazanej w umowie o udzielenie dotacji;
 - b) w przypadku robót – jeżeli działanie nie rozpoczęło się w terminie dwóch lat od daty początkowej wskazanej w umowie o udzielenie dotacji;
 - c) w przypadku gdy w następstwie przeglądu postępów stwierdzono, że realizacja działania jest opóźniona w takim stopniu, że jego cele prawdopodobnie nie zostaną osiągnięte.
2. Umowa o udzielenie dotacji może zostać zmieniona lub rozwiązana z przyczyn określonych w ust. 1.

Zanim podjęta zostanie decyzja dotycząca obniżenia lub zakończenia dotacji, sprawa jest analizowana w sposób wszechstronny, a zainteresowanym beneficjentom zapewnia się możliwość przedłożenia uwag w rozsądnym terminie.

3. Dostępne środki na zobowiązania wynikające z zastosowania ust. 1 lub 2 udostępnia się w ramach niniejszego programu.
4. Bez uszczerbku dla stosowania procedur konkurencyjnych, gdzie jest to odpowiednie, zgodnie z art. 192 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 oraz w uzupełnieniu art. 198 tego rozporządzenia dopuszcza się wskazanie w programie prac, o którym mowa w art. 12 niniejszego rozporządzenia – gdy jest to należyście uzasadnione potrzebą wsparcia ukończenia projektu globalnego – działań i beneficjentów oraz kwoty, do której można składać wnioski w ramach zaproszenia, w celu przedłużenia trwających lub zakończonych działań w ramach programu, przy jednoczesnym zapewnieniu równego traktowania i przejrzystości zgodnie z art. 191 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Przyznanie środków na bieżące działania może nastąpić w formie zmiany pierwotnego działania poprzez dodanie nowych czynności i zwiększenie maksymalnego wkładu Unii, **który ma zostać wykorzystany przez beneficjentów tej pierwotnej umowy o udzielenie dotacji na ukończenie projektu globalnego**. Do pokrycia kwot zarezerwowanych w programie prac na przyznanie takich środków wykorzystuje się środki na zobowiązania, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu.
5. [W przypadku prac studyjnych kwota unijnego wsparcia finansowego nie może przekraczać 50 % całkowitych kosztów kwalifikowalnych.]
6. [W przypadku robót związanych z celami szczegółowymi, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. a), kwota unijnego wsparcia finansowego nie może przekraczać 50 % całkowitych kosztów kwalifikowalnych. W przypadku działań realizowanych w państwach członkowskich, w których DNB na mieszkańca jest niższy niż 90 % DNB dla UE, stopa współfinansowania w ramach unijnego wsparcia finansowego nie może przekraczać 75 % całkowitych kosztów kwalifikowalnych.]
7. [W odniesieniu do robót związanych z celami szczegółowymi, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. b), stosuje się następujące zasady:
 - a) kwota unijnego wsparcia finansowego nie może przekroczyć 50 % całkowitych kosztów kwalifikowalnych;

- b) stopy współfinansowania, o których mowa w lit. a), mogą zostać podwyższone do maksymalnie 75 % całkowitych kosztów kwalifikowalnych dla działań przyczyniających się do opracowania projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które w oparciu o dowody, o których mowa w art. 18 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2022/869, zapewniają wysoki poziom regionalnego lub ogólnounijnego bezpieczeństwa dostaw, zwiększają poziom solidarności w Unii lub oferują wysoce innowacyjne rozwiązania.]
8. [Zarówno w sektorze transportowym, jak i energetycznym, w odniesieniu do robót prowadzonych w regionach najbardziej oddalonych stosuje się szczególną maksymalną stopę współfinansowania w wysokości 60 %.]
9. Wsparcie udzielane w ramach programu przyspiesza lub pobudza inwestycje poprzez niwelowanie niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych sytuacji w zakresie inwestycji, w sposób proporcjonalny, unikając powielania lub wypierania, oraz przez zachęcanie do finansowania prywatnego, a także ma wyraźną unijną wartość dodaną.

Artykuł 11

Projekty transgraniczne w dziedzinie energii odnawialnej

1. Co najmniej raz w roku Komisja przeprowadza [...] **zaproszenie do składania wniosków o dofinansowanie** projektów transgranicznych w dziedzinie energii odnawialnej na podstawie kryteriów i procedury określonych w niniejszym artykule, w akcie delegowanym, o którym mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, oraz w powiązonym programie prac, o którym mowa w art. 12.
2. Projekty transgraniczne w dziedzinie energii odnawialnej powinny przynieść oszczędności kosztów wdrażania energii odnawialnej w całej Unii lub inne korzyści dla **dekarbonizacji**, integracji systemu, **elastyczności systemu, magazynowania**, bezpieczeństwa dostaw, konkurencyjności lub innowacji w porównaniu z podobnym projektem realizowanym wyłącznie przez jedno z uczestniczących państw członkowskich lub państwo trzecie.

3. W przypadku dotacji na roboty wnioskodawca powinien wykazać potrzebę przewyższenia niedoskonałości rynku lub przeszkód finansowych, takich jak niewystarczająca rentowność komercyjna, wysokie koszty początkowe lub brak finansowania rynkowego.
4. Do dnia (dzień miesiąc rok) r. (lub w terminie 12 miesięcy od wejścia w życie niniejszego aktu) Komisja przyjmie akt delegowany zgodnie z art. 14, uzupełniający niniejsze rozporządzenie poprzez ustanowienie szczegółowych kryteriów i procedury wyboru projektów transgranicznych w dziedzinie energii odnawialnej, **z uwzględnieniem potencjalnych szczególnych korzyści dla osiągnięcia celów określonych w art. 3 ust. 2 lit. b) ppkt (i) i (ii), w przypadku gdy projekty transgraniczne w dziedzinie energii odnawialnej są nierozzerwalnie związane z rozbudową transgranicznych sieci energetycznych.**
5. Komisja może zdecydować, aby przydzielić budżet programu przewidziany na projekty transgraniczne w dziedzinie energii odnawialnej na unijny mechanizm finansowania energii ze źródeł odnawialnych ustanowiony na podstawie art. 33 rozporządzenia (UE) 2018/1999, w przypadku gdy możliwe jest osiągnięcie celów szczegółowych, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. b) ppkt (ii) niniejszego rozporządzenia, oraz w przypadku gdy takie działanie może przyczynić się do zmniejszenia kosztów kapitału w przypadku projektów dotyczących energii odnawialnej **lub do racjonalnej pod względem kosztów integracji energii odnawialnej z systemem energetycznym zgodnie z ramami umożliwiającymi określonymi w art. 3 ust. 5 lit. a) i b) dyrektywy (UE) 2018/2001.** Łączny wkład finansowy w okresie od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r. nie może przekroczyć 5 % budżetu niniejszego programu przewidzianego na cele szczegółowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. b).
- 5a. Jeżeli wkład w wysokości 5 % na rzecz unijnego mechanizmu finansowania energii ze źródeł odnawialnych zostanie w pełni przydzielony do dnia 1 stycznia 2031 r., Komisja ocenia absorpcję rynkową projektów transgranicznych w dziedzinie energii odnawialnej i zapotrzebowanie na te projekty, a także funkcjonowanie unijnego mechanizmu finansowania energii ze źródeł odnawialnych oraz może podjąć decyzję o przydzieleniu kolejnego wkładu nieprzekraczającego 5 % pozostałego budżetu niniejszego programu przewidzianego na cele szczegółowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. b).**

Program prac

1. Program jest realizowany w ramach programów prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
2. W programach prac określa się, w stosownych przypadkach, działania i powiązane kwoty wsparcia unijnego, które mają być realizowane za pośrednictwem Instrumentu EFK InvestEU i mechanizmu realizacji programu „Globalny wymiar Europy”.
 - 2a. Przyjmując programy prac w sektorze energetycznym, Komisja zwraca szczególną uwagę na projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania oraz powiązane działania mające na celu dalszą integrację wewnętrznego rynku energii, położenie kresu izolacji energetycznej i wyeliminowanie wąskich gardel w międzysystemowych połączeniach elektroenergetycznych.**
 - 2b. W programach prac w sektorze energetycznym wskazuje się szacunkowe kwoty na cele szczegółowe dotyczące energii, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. b), oraz uwzględnia się zmiany w polityce energetycznej UE, między innymi ramy mające na celu dekarbonizację systemu energetycznego.**
3. Programy prac są przyjmowane przez Komisję w drodze aktów wykonawczych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą [...] **sprawdzająca**, o której mowa w art. 15 ust. 3.
 - 3a. Programy prac zapewniają spójność i komplementarność z rozporządzeniem (UE) [XXX] [Europejski Fundusz Konkurencyjności].**

Artykuł 12a

Przyznawanie unijnego wsparcia finansowego

Po każdym naborze wniosków na podstawie programów prac, o których mowa w art. 12, Komisja przyjmuje akt wykonawczy określający kwotę wsparcia finansowego, która ma zostać przyznana wybranym projektom lub ich częściom, oraz określający warunki i metody ich realizacji. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 15 ust. 3.

Artykuł 13

Akty delegowane

Z zastrzeżeniem **zatwierdzenia przez zainteresowane państwo członkowskie zgodnie z art. 172** akapit drugi TFUE Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 14[...] niniejszego rozporządzenia w celu zmiany załącznika do niniejszego rozporządzenia w zakresie orientacyjnego wykazu projektów.

Artykuł 14

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 11 ust. 4 i art. 13, powierza się Komisji do dnia 31 grudnia_2034_r.

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 11 ust. 4 i art. 13, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.

Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
5. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 11 ust. 4 i art. 13 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady. W obradach dotyczących kwestii związanych z art. 12 ust. 3 niniejszego rozporządzenia nie uczestniczą przedstawiciele państw trzecich ani organizacji międzynarodowych.

Artykuł 15

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W sprawach dotyczących celów, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. a), komitet zbiera się w następującym składzie: Instrument „Łącząc Europę” – Transport.

W sprawach dotyczących celów, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. b), komitet zbiera się w następującym składzie: Instrument „Łącząc Europę” – Energia.

3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. [...] **5** rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

3a. W odniesieniu do kwestii dotyczących procedury, o której mowa w art. 12 ust. 3, w przypadku gdy komitet nie wyda żadnej opinii, Komisja nie przyjmuje projektu aktu wykonawczego i stosuje się art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

4. W przypadku gdy opinia komitetu ma zostać uzyskana w drodze procedury pisemnej, procedura ta kończy się bez osiągnięcia rezultatu, gdy – przed upływem terminu na wydanie opinii – zdecyduje o tym przewodniczący komitetu lub wniesie o to zwykła większość członków komitetu.

5. Zgodnie z umowami międzynarodowymi zawartymi przez Unię przedstawiciele państw trzecich lub organizacji międzynarodowych mogą zostać zaproszeni jako obserwatorzy do udziału w posiedzeniach komitetu na warunkach określonych w jego regulaminie, z uwzględnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego Unii lub jej państw członkowskich. Przedstawiciele państw trzecich lub organizacji międzynarodowych nie uczestniczą w obradach dotyczących kwestii związanych z art. 9 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 16

Zmiana rozporządzenia (UE) 2024/1679

W art. 48 rozporządzenia (UE) 2024/1679 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Komisja może przyjąć akt wykonawczy określający wymogi dotyczące infrastruktury mające zastosowanie do niektórych kategorii infrastruktury, **o której mowa w ust. 1**, wykorzystywanej zarówno do celów cywilnych, jak i obronnych (»infrastruktura podwójnego zastosowania«).

Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 61 ust. 3.”.

Artykuł 17

Uchylenie

Rozporządzenie (UE) 2021/1153 traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2028 r.

Artykuł 18

Przepisy przejściowe²⁷

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację lub modyfikację danych działań aż do ich zamknięcia, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1316/2013 i rozporządzeniem (UE) 2021/1153, które stosuje się nadal do danych działań aż do ich zamknięcia.
 2. Pula środków finansowych przeznaczonych na program może również obejmować wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne na potrzeby przejścia między programem a środkami przyjętymi na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1153.
- 2a. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1328 stosuje się nadal do czasu jego uchylenia aktem wykonawczym, o którym mowa w art. 48 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2024/1679.**

²⁷ **Jeżeli akt nie zostanie przyjęty przed dniem 1 stycznia 2028 r., konieczna może być dalsza refleksja nad środkami przejściowymi, w tym wyjątkowym rozpoczęciem kwalifikowalności.**

Artykuł 19

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia_2028_r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodniczący/Przewodnicząca

W imieniu Rady

Przewodniczący/Przewodnicząca

Orientacyjny wykaz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania o wymiarze transgranicznym, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. a) ppkt (i). **O ile nie wskazano inaczej, odcinki te odnoszą się do połączeń kolejowych.**

Korytarz atlantycki	
FR – ES	Bordeaux – Burgos
ES – PT	Madrid – Lisboa
PT – ES	<u>Lisboa</u> – Porto – Vigo – A Coruña
Korytarz „Morze Bałtyckie – Morze Czarne – Morze Egejskie”	
RO – BG	Craiova – Sofia
RO – BG	<u>București</u> [...] – Giurgiu – Ruse – Varna
BG – EL	Sofia – Thessaloniki
EL – BG	Thessaloniki – Alexandroupolis – Burgas
PL – SK – HU	Kraków[...]w – Košice – Miskolc
RO – UA	Ploiești[...]ti – Bacău[...]u – Chernivtsi
RO – MD	<u>Pașcani</u> – Iasi – Chișinău[...]u
Korytarz „Morze Bałtyckie – Morze Adriatyckie”	
PL – CZ	Katowice/Opole – Ostrava – Brno
AT – SI	<u>Wien</u> – Graz – Maribor
<u>AT – IT</u>	<u>Villach – Udine – Trieste</u>
AT – SK[...]	Wien – Bratislava[...]
<u>AT – HU</u>	<u>Wien – Budapest</u>
<u>SK – HU</u>	<u>Bratislava – Budapest</u>
<u>AT – HU – HR</u>	<u>Wien – Szombathely – Zagreb</u>

PL – SK	Katowice – Žilina
Korytarz „Morze Śródziemne”	
FR – IT	Lyon – <u>Torino</u> [...]
FR – ES	Montpellier – Perpignan – Barcelona – <u>Valencia</u>
FR – IT	<u>Marseille</u> – Nice – Genova
<u>HR – HU</u>	<u>Rijeka – Zagreb – Székesfehérvár</u>
IT – SI	<u>Venezia</u> – Trieste / <u>Koper</u> – Divača – [...] Ljubljana
HU – UA	Nyiregyhaza – Chop
Korytarz „Morze Północne – Ren – Morze Śródziemne”	
FR – BE	Sekwana – Skalda, <u>w tym dopływy</u> (śródlądowa droga wodna)
NL – DE	Arnhem – Emmerich – Oberhausen
<u>NL – DE</u>	<u>Eindhoven – Mönchengladbach</u>
BE – NL	Gent – Terneuzen
<u>BE – NL</u>	<u>Bruxelles/Brussel – Amsterdam</u>
BE – LU	Namur – Luxembourg/ <u>Bettembourg</u>
IT – CH	[...] <u>Genova</u> – Milano / <u>Novara</u> – <u>Chiasso</u> [...] – <u>Brig</u>
DE – CH	Karlsruhe – Basel
IE – UK	Dublin – Belfast
Korytarz „Morze Północne – Morze Bałtyckie”	
<u>FI – EE – LV – LT</u> – PL	<u>Tampere – Helsinki</u> – Tallinn – Riga – Vilnius – <u>Warszawa</u> (<u>obejmujący</u> Rail Baltica)
DE – PL	Berlin – Szczecin
DE – PL	Berlin – Frankfurt[...] (Oder) – Poznań[...] – <u>Warszawa</u>
PL – UA	Kraków[...]w – Lviv
PL – UA	Lublin – Kovel

Korytarz „Ren – Dunaj”	
DE – CZ	Nürnberg/Regensburg – Pilsen – Praha
DE – CZ	Dresden – Praha / <u>Kolín</u>
CZ – AT – SK	<u>Praha</u> – Brno – Wien / Bratislava
DE – AT – SK – HU – HR – <u>BiH</u> – <u>RS</u> – RO – BG – <u>MD</u> – <u>UA</u>	Ren/Dunaj, <u>w tym dopływy</u> (śródlądowa droga wodna)
[...] CZ – <u>SK</u>	Olomouc (Zlin) – Žilina
HU – RO	Budapest – [...]Timișoara
<u>HU – RO</u>	<u>Budapest – Cluj – București</u>
SK – UA	Košice – Chop
Korytarz „Skandynawia – Morze Śródziemne”	
<u>DE</u> [...] – AT – <u>IT</u> [...]	<u>München</u> [...] – <u>Innsbruck</u> – Verona (w tym tunel bazowy Brenner)
<u>DK</u> [...] – <u>DE</u> [...]	<u>København</u> [...]– Lübeck (<u>obejmujący stałe połączenie</u> [...] pod cieśniną [...] <u>Belt</u> Fehmarn)
SE – FI	Umeå – Luleå – Oulu (korytarz botnicki)
<u>SE – FI</u>	<u>Stockholm – Turku – Helsinki</u>
SE – NO	Stockholm – Oslo
<u>SE – NO</u>	<u>Göteborg – Oslo</u>
<u>SE – NO</u>	<u>Luleå – Narvik</u>
Korytarz „Balkany Zachodnie – wschodnia część Morza Śródziemnego”	
AT – SI	Villach – Ljubljana
HR – SI	Zagreb – Ljubljana
EL – MK	Thessaloniki – Guevgueliya – Skopje
BG – RS	Sofia – Niš

<u>BG – MK</u>	<u>Sofia – Skopje</u>
HR – RS	Zagreb – Beograd
Transport wodny	
	Europejski obszar transportu morskiego i porty TEN-T <u>(w tym połączenia z terenami w głębi lądu)</u>
Sieć kompleksowa	
FR – ES	Pau – Canfranc
<u>ES – PT</u>	<u>Sevilla – Faro</u>
<u>BE[...]</u> – <u>FR[...]</u>	Mons – Valenciennes
NL – DE	Groningen – Oldenburg
PL – CZ	Wrocław – Praha
<u>DE[...]</u> – <u>AT[...]</u>	München – Linz
BE – <u>NL[...]</u> [...] – <u>DE[...]</u>	Antwerpen – Venlo – Mönchengladbach
<u>EL – AL</u>	<u>Thessaloniki – Durrës</u>
<u>EL – MK</u>	<u>Florina – Veles</u>
<u>SE – NO</u>	<u>Sundsvall – Trondheim</u>